

Warszawa, 18.11.2013

Szanowny Panie Premierze,

Wyzwania i problemy młodego pokolenia powinny być przedmiotem zainteresowania każdego rządu. Przyszłość całego polskiego społeczeństwa zależy od mądrych, długofalowych decyzji dotyczących młodych; decyzji podejmowanych teraz. Kryzys, którego obecnie doświadcza gospodarka światowa szczególnie silnie dotyka najmłodszych obywateli, w szczególności studentów i absolwentów, a główną sferą, gdzie jego skutki są przerażająco widoczne, jest rynek pracy. W Polsce co czwarty obywatel poniżej 24 roku życia pozostaje bez zatrudnienia. Jednocześnie w urzędach pracy wzrasta odsetek bezrobotnych w wyższym wykształceniu. Nie stać nas na marnowanie kapitału społecznego na taką skalę.

Na sytuację młodych ludzi na rynku pracy, w tym na to w jakim stopniu są i chcą być przedsiębiorczy, ma wpływ wiele czynników: kondycja systemu edukacji, kwestia dopasowania go do wymagań rynkowych, wspieranie młodych w świadomym kształtowaniu ścieżki kariery zawodowej czy wreszcie tworzenie prawa przyjaznego przedsiębiorcom, w szczególności - młodym.

Obszarem kluczowym dla kształtowania aspiracji i postaw młodych ludzi jako potencjalnych pracowników lub pracodawców jest system edukacji. Polskie szkoły i uczelnie wyższe niestety nadal nie podchodzą do uczniów w sposób indywidualny, pozwalając im identyfikować swoje mocne strony i świadomie dokonywać wyborów związanych z przyszłą pracą zawodową. W konsekwencji wielu młodych wybiera kierunek studiów podążając za modą, namowami rodziców lub znajomych, ignorując wymagania i perspektywy rynku pracy. Najczęściej to właśnie tacy ludzie po zakończeniu edukacji zasilają rzesze bezrobotnych w naszym kraju.

Od kilku lat szczególnie intensywnie toczy się dyskusja na temat złej sytuacji szkolnictwa wyższego, które nie dopasowuje się do potrzeb rynku i pracodawców, oraz rosnącej dużej liczby młodych, decydujących się na studia wyższe z braku koncepcji rozwoju własnej ścieżki kariery zawodowej. Jednak nadal liczba studentów kierunków już teraz

ocenianych jako mało perspektywiczne utrzymuje się na wysokim poziomie. Prowadzi to do sytuacji, w której z jednej strony absolwenci zmuszeni są podejmować prace poniżej swoich kwalifikacji i ambicji, z drugiej zaś – pracodawcy zgłaszają trudności w znalezieniu pracowników z pożądanym wykształceniem i umiejętnościami. Dzieje się to ze szkodą dla obu stron, a w konsekwencji dla całego społeczeństwa i gospodarki. Na poprawę tej sytuacji mogłoby wpłynąć zwiększenie odsetka młodzieży wybierającej ścieżkę edukacji zawodowej, wciąż jeszcze postrzeganej przez polskie społeczeństwo jako „gorszej”, niż edukacja ogólnokształcąca i uniwersytecka. Naszym zdaniem rządzący mają w tym zakresie wiele do zrobienia, wzorując się chociażby na rozwiązaniach niemieckich czy belgijskich, gdzie edukacja zawodowa jest szanowana na równi z pozostałymi ścieżkami.

Długotrwałe poszukiwanie pracy, poza ciężarem dla budżetu państwa związanym z koniecznością wypłaty dodatkowych świadczeń, skutkuje nierzadko przejściem młodych do szarej strefy a w konsekwencji kolejnymi stratami dla budżetu. W jeszcze gorszym scenariuszu długotrwałe bezrobotni lub zatrudnieni znacznie poniżej swoich kwalifikacji rezygnują z poszukiwania zatrudnienia a nawet z możliwości jakiegokolwiek rozwoju, stając się częścią tzw. grupy NEETS (Not in Education, Employment or Training). Zdaniem Forum Młodych Lewiatan i Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, działania instytucji państwowych i organizacji pozarządowych przeciwdziałające bezrobociu młodzieży są niewystarczające i nie mają charakteru przemyślanej, kompleksowej, spójnej, angażującej wszystkie strony, a przede wszystkim długofalowej i konsekwentnej polityki, tak potrzebnej obecnym i przyszłym pokoleniom.

Naszym zdaniem rozwiązanie problemów ludzi młodych jest strategicznym zadaniem przed jakim stoi obecnie polski rząd i polskie społeczeństwo. Za wszelką cenę musimy uniknąć sytuacji w jakiej znalazły się niektóre kraje europejskie, gdzie ponad połowa ludzi młodych jest bez pracy. Taki stan byłby niezwykle istotnym zagrożeniem dla stabilności gospodarczej, politycznej oraz społecznej Polski.

Zważywszy na powyższe, Forum Młodych Lewiatan oraz Polska Rada Organizacji Młodzieżowych postuluje stworzenie stałej platformy dialogu i wypracowywania rozwiązań wobec zagrożeń i szans związanych z tą szczególną grupą wiekową, jaką są młodzi ludzie. Ten usystematyzowany dialog powinien zakładać stałe uczestnictwo przedstawicieli środowisk młodzieżowych, rządu i pracodawców. W związku z tym autorzy listu proponują powołanie Grup Roboczych pracujących przy kluczowych, z punktu widzenia młodych osób, ministerstwach:

- Grupa Robocza ds. Edukacji Młodych Pracowników i Przedsiębiorców przy Ministerstwie Edukacji Narodowej
- Grupa Robocza ds. Wejścia Młodych na Rynek Pracy przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
- Grupa Robocza ds. Współpracy Biznesu i Szkolnictwa Wyższego przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Grupa Robocza ds. Przedsiębiorczości Młodych przy Ministerstwie Gospodarki

Celem prac wyżej wymienionych grup byłoby **przygotowanie kompleksowej strategii obniżenia poziomu bezrobocia wśród ludzi młodych do 15% do 2020 roku.**

Przygotowanie strategii będzie możliwe tylko w wyniku współpracy wszystkich wyżej wymienionych resortów i wspólnym wypracowaniu rozwiązań kluczowych kwestii związanych z sytuacją młodych ludzi na rynku pracy, które wymieniamy poniżej.

1. **Przygotowanie kodeksu dobrych praktyk staży i praktyk, odzwierciedlającego potrzeby i oczekiwania pracodawców i ludzi młodych oraz prawne uregulowanie w/w kwestii (MPiPS).**
2. **Stworzenie narzędzi informujących ludzi młodych o perspektywach rozwoju rynku pracy, kluczowych branżach i zawodach, wraz z podziałem terytorialnym (MPiPS, MG).**
3. **Przygotowanie narzędzia wymiany informacji pomiędzy młodymi ludźmi a rządzącymi umożliwiającego badanie oczekiwań, diagnozowanie problemów oraz komunikowanie decyzji państwowych młodym obywatelom (MPiPS, MEN, MNiSW).**
4. **Opracowanie metodyki szkoleń skierowanych do kadry dydaktycznej, dotyczących: kształtowania kompetencji miękkich, propagowania przedsiębiorczości oraz pomocy przy wyborze ścieżki kształcenia oraz rozwoju zawodowego (MEN, MNiSW, MG).**
5. **Opracowanie sposobów i płaszczyzn współpracy przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi, czego głównym efektem powinno być lepsze dopasowanie systemu edukacji do realiów rynku pracy i oczekiwań pracodawców (MG, MEN, MNiSW).**
6. **Monitoring aktów prawnych dotyczących młodych ludzi. Przeprowadzenie konsultacji społecznych w celu poznania stanowiska młodych ludzi - tego jak definiują rzeczywistość gospodarczą i jakich zmian oczekują (MPiPS).**
7. **Opracowanie narzędzi wspierających walkę z bezrobociem wśród ludzi młodych zamieszkujących tereny wiejskie i aktywizujących ich przedsiębiorczość lokalną (MPiPS, MG).**

8. Zbudowanie płaszczyzny dialogu o sytuacji ludzi młodych na rynku pracy na szczeblu ponadnarodowym (MG, MEN, MPiPS, przy wsparciu MSZ).
9. Opracowanie narzędzi wspierających przedsiębiorczość ludzi młodych (MG, MPiPS).

Jednocześnie deklarujemy chęć uczestniczenia w konsultacjach nad przygotowaniem strategii i w pracach nad jej realizacją. Żywimy nadzieję, że powyższa inicjatywa spotka się z zainteresowaniem Pana Premiera i całego rządu, trwale wpisując problemy ludzi młodych w debatę publiczną, a przede wszystkim w działania organów państwa.

Z nadzieją na przyszłą współpracę,

Z ramienia Forum Młodych Lewiatan:

Justyna Politańska

Przewodnicząca Zarządu Forum Młodych Lewiatan

Jakub Gontarek

Członek Zarządu

Forum Młodych Lewiatan

Z ramienia Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych:

Melanie Raczek

Członek Zarządu